

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 31/05/2019

Adam Bodnar

VII.511.34.2019.PKR

**Pan
Zbigniew Ziobro
Prokurator Generalny**

Wielce Szanowny Panie Prokuratorze Generalny,

z zaniepokojeniem przyjąłem wiadomość o złożeniu przez Prokuratora Generalnego kasacji na podstawie art. 521 Kodeksu postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987 ze zm.) od orzeczeń Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie w sprawie umorzenia dochodzenia w sprawie wypowiedzi adwokatów – **Romana Giertycha i Jacka Dubois**. Skorzystanie w powyższych przypadkach z nadzwyczajnego środka zaskarżenia skłania do zastanowienia się, czy działanie takie nie stoi w sprzeczności z normami wynikającymi z przepisów powszechnie obowiązującego prawa, a tym samym czy nie narusza praw obywatelskich.

W tym kontekście należy przypomnieć, że zgodnie z treścią art. 91a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - *Prawo o adwokaturze* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1184 ze zm.; dalej jako: *Prawo o adwokaturze*), od orzeczenia wydanego przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny w drugiej instancji stronom, Ministrowi Sprawiedliwości, Rzecznikowi Praw Obywatelskich oraz Prezesowi Naczelnej Rady Adwokackiej przysługuje kasacja do Sądu Najwyższego. Termin do wniesienia kasacji, zarówno dla stron, jak i dla organów wymienionych w art. 91a ust. 1 *Prawa o adwokaturze*, wynosi 30 dni i biegnie od dnia doręczenia z urzędu prawomocnego orzeczenia sądu dyscyplinarnego II instancji wraz z uzasadnieniem (art. 91c *Prawa o adwokaturze*).

W obowiązującym modelu postępowania dyscyplinarnego w stosunku do adwokatów regulacja zawarta w art. 91a ust. 1 Prawa o adwokaturze stanowi *lex specialis* w stosunku do regulacji ustawowej dotyczącej wnoszenia kasacji na podstawie art. 521 Kodeksu postępowania karnego. Należy zauważyć, iż zarówno rodzaj rozstrzygnięć zapadających w postępowaniu dyscyplinarnym, podlegających zaskarżeniu kasacją, jak i katalog podmiotów uprawnionych do występowania z tym nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia (NB. kasację w sprawach dyscyplinarnych adwokatów może wnieść wyłącznie Minister Sprawiedliwości, nie zaś Prokurator Generalny), wynika wprost z przepisów Prawa o adwokaturze.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym określenie w przepisach art. 91a–91d Prawa o adwokaturze podstaw, granic, przedmiotu zaskarżenia i kręgu podmiotów uprawnionych do wnoszenia kasacji nie pozwala na uznanie, że jest to „sprawa nieuregulowana w niniejszym rozdziale” (art. 95n pkt 1 Prawa o adwokaturze), co wyklucza możliwość zaskarżenia kasacją Prokuratora Generalnego w trybie art. 521 k.p.k. rozstrzygnięcia sądu dyscyplinarnego niebędącego orzeczeniem (*vide*: postanowienia SN z dnia 11 lutego 2008 r., SDI 1/08, z dnia 28 lutego 2007 r., SDI 5/07, z dnia 21 grudnia 2006 r., SDI 30/06). W licznych orzeczeniach Sąd Najwyższy podkreślał także, iż kasacja przysługuje wyłącznie od orzeczenia wydanego przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny w drugiej instancji, zaś kasację wniesioną od innego niż wskazanego wyżej orzeczenia pozostawia się bez rozpoznania (*vide*: postanowienia SN z dnia 8 grudnia 2005 r. sygn. SDI 30/05, z dnia z dnia 9 marca 2005 sygn. SDI 3/05, z dnia 16 czerwca 2005 r. sygn. SDI 15/05, z dnia 21 grudnia 2006r. sygn. SDI 28/06, z dnia 11 lutego 2008 r. sygn. SDI 1/08, z dnia 8 października 2010 r. sygn. SDI 22/10, z 8 października 2010 r. sygn. 21/10, z 25 lutego 2011 r. sygn. SDI 35/10, z dnia 25 lutego 2011 r. sygn. SDI 36/10).

Dodać należy, że Trybunał Konstytucyjny wskazał, że ustawy mogą określać na innych zasadach zakres kontroli sądowej w procedurach innych niż sądowe postępowanie dwuinstancyjne. Art. 78 Konstytucji RP zezwala więc na taką szczególną regulację zakresu i trybu zaskarżania postępowania dyscyplinarnego (*vide*: wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 grudnia 1998, sygn. akt K 41/97).

Ustawodawca, uzasadniając zmiany wprowadzone w postępowaniu kasacyjnym adwokatów ustawą z dnia 16 marca 2000 r. o zmianie ustawy - *Prawo o adwokaturze* (Dz. U. Nr 39 poz. 439), powoływał się na cytowany wyżej wyrok Trybunału Konstytucyjnego, wskazując, iż Konstytucja RP zezwala na taką regulację zakresu i trybu zaskarżenia orzeczeń w sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej z ograniczeniem do jednej instancji sądowej¹.

Rozszerzenie katalogu rozstrzygnięć wydawanych w postępowaniu dyscyplinarnym adwokatów, podlegających zaskarżeniu kasacją poprzez zastosowanie odesłania z art. 95n pkt 1 Prawa o adwokaturze powoduje odejście od dotychczasowego wzorca postępowania dyscyplinarnego i *de facto* będzie skutkowało stosowaniem w stosunku do adwokatów dwóch odrębnych trybów postępowania kasacyjnego, mających swe źródło w dwóch różnych aktach prawnych. W praktyce, doprowadzi to stosowania w zależności od sytuacji, bądź modelu kasacji skonstruowanego *stricte* dla postępowania dyscyplinarnego w przepisach ustrojowych samorządu adwokackiego, bądź modelu kasacji o charakterze ogólnym przewidzianym w kodeksie postępowania karnego, co z punktu widzenia demokratycznego państwa prawa (art. 2 Konstytucji RP) budzi poważne wątpliwości. Obywatele pozostaną bowiem w niepewności prawnej związanej ze swoją sytuacją prawną.

Mając powyższe na uwadze, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2018 r. poz. 2179 ze zm.) proszę Pana Prokuratora Generalnego o przedstawienie wyjaśnień w niniejszej sprawie.

Łączę wyrazy szacunku,

---

¹ Internet: [http://orka.sejm.gov.pl/RejestrD.nsf/wgdruku/1333/\\$file/1333.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/RejestrD.nsf/wgdruku/1333/$file/1333.pdf)